

Változnak a Polgári perrendtartás szabályai

A jelenlegi perrendtartást a **2018. január 1-jén** hatályba lépő új Polgári perrendtartás váltja fel.

Az új törvény (2016. évi CXXX. törvény) új alapokra helyezi és rendszerében megújítja a polgári perek lefolytatásának szabályait.

A szabályozás vezérlő elvei szerint a perben kizárólag a fél jogosult jogai érvényesítéséről gondoskodni és meghatározni, hogy mit kíván a per anyagává tenni (rendelkezési elv), de egyben a félnek kötelessége is a peranyagot a per mihamarabbi befejezését elősegítő módon előadni, továbbá a fél felelős a saját perviteléért, perbeli mulasztásaiért (eljárás-támogatási és igazmondási kötelezettség elve). Emellett az új perrend erősíti a bíróság szerepét és jogosítványait a per irányításában, de egyben a bíróságnak is kötelességévé teszi, hogy a döntéshez szükséges peranyag tisztázásához maga is aktívan hozzájáruljon (bíróság közrehatási tevékenységének elve).

Az új Pp. fő célja, hogy egy kiszámítható, hatékony és feszes permenetben minél hamarabb derüljön ki és rögzüljön, hogy miben áll a felek közötti jogvita és minél korábban rendelkezésre álljanak a döntéshez szükséges bizonyítékok (perkoncentráció elve). Ennek érdekében a felekkel és bírósággal szemben fokozott követelményeket támaszt, és az elsőfokú eljárást két részre osztja: perfelvételi szak és érdemi tárgyalási szak.

Az új perrendet a 2018. január 1-jétől induló új polgári és munkaügyi perekben (kivéve a közszolgálati jogviták) kell alkalmazni, valamint háttérszabálya lesz a polgári nemperes eljárásoknak is (pl. végrehajtási, felszámolási eljárás).

Változás, hogy a közigazgatási perekre már nem a polgári perrendtartás, hanem a szintén 2018. január 1-jén hatályba lépő Közigazgatási perrendtartás (2017. évi I. törvény) lesz irányadó. A 2018. január 1. előtt indult eljárások azonban még a régi perrend szerint folytatódnak és fejeződnek be.

Általános rendelkezések

1. Hatáskör

Milyen bíróságon: járásbírósági, munkaügyi bírósági vagy törvényszéki szinten kell a pert megindítani elsőfokon?

A hatáskör az ügyek különböző szintű bíróságok közötti elosztását jelenti.

Járásbírósági szinten indítandó perek:

- 30 millió Ft alatti értékű vagyoni jogi igény
- meg nem határozható értékű vagyoni jogi igény
- személyi állapottal kapcsolatos per
- végrehajtási perek

Közigazgatási és munkaügyi bírósági szinten indítandó perek:

- munkaügyi perek

Törvényszéki szinten indítandó perek:

- 30 millió Ft feletti értékű vagyoni jogi igény
- egyes vagyoni jogi igények perért éktől függetlenül
- személyiségi jogi igény perértéktől függetlenül

Kivétel: 3 millió Ft alatti pénzkövetelés → közjegyző előtti fizetési meghagyásos eljárásban kell érvényesíteni:

- ha a kötelezett ellentmond, az eljárás perré alakul a fentiek szerint hatáskörrel rendelkező bíróságon.

2. Illetékesség

Melyik járásbíróságon vagy munkaügyi bíróságon vagy melyik törvényszéken kell a pert megindítani elsőfokon?

Az illetékesség az azonos szintű, vagyis az adott ügyfajtára hatáskörrel rendelkező bíróságok között az ügyek területi alapon való elosztását jelenti.

Főszabály:

- alperes belföldi lakóhelye/székhelye,
- ennek hiányában (pl. külföldi alperes) felperes lakóhelye/székhelye szerinti járásbíróság, munkaügyi bíróság vagy törvényszék illetékes

Felperes által választható egyéb illetékességi okok:

- házassági per → házastársak utolsó közös lakóhelye,
- gyermektartásdíj iránti per → kiskorú gyermek lakóhelye vagy tartózkodási helye,
- ingatlan tulajdona, birtoka, terhe tárgyában → az ingatlan helye,
- szerződésből eredő igény → a szerződéskötés vagy teljesítési helye,
- szerződésen kívül kárigény → károkozás vagy kár bekövetkezésének helye,
- **új: fogyasztó (felperes) vállalkozás ellen (alperes) szerződésből eredő igény iránti per a felperes belföldi lakóhelye szerint illetékes bíróságon is megindítható**

Kivétel: kizárólagos illetékesség → a per csak egy konkrét bíróságon indítható pl.

- ha házassági bontóper van folyamatban → kizárólag a bontóper bíróságán indítható gyermektartásdíj iránti per,
- végrehajtás megszüntetése iránti per → kizárólag a végrehajtást elrendelő járásbíróság illetékes
- **új: vállalkozás (felperes) fogyasztó elleni (alperes) szerződésből eredő igény** → kizárólag az alperes (fogyasztó) belföldi lakóhelye szerinti bíróság illetékes,
- **új: kötelező gépjármű felelősségbiztosító (alperes) ellen a károsult (felperes) által érvényesített kártérítés, sérelemdíj** → kizárólag a felperes (károsult) belföldi lakóhelye szerinti bíróság illetékes

Illetékességi terület:

- törvényszékek és munkaügyi perben eljáró bíróságok → annak a megyének (főváros) területére illetékes, amelynek területén fekszik

- járásbíróóságok → 2010. évi CLXXXIV. törvény tartalmazza / illetékességkereső a birosag.hu honlapon településen év szerint

3. Képviselet

Kötelező-e ügyvéddel eljárni?

Törvényszéki szinten indított per

- **új: minden (elsőfokon) törvényszéken induló perben kötelező a jogi képviselet mindkét félnek** → eljárhat ügyvéd, kamarai jogtanácsos
- fellebbezési (másodfokú) eljárásban is kötelező
- ügyvéd nélkül benyújtott beadvány, nyilatkozat → hatálytalan vagy visszautasításra kerül

Járásbíróági és munkaügyi per

- nem kötelező a jogi képviselet egyik félnek sem → eljárhat személyesen vagy egyéb meghatalmazottal
- egyéb meghatalmazott lehet pl. hozzátartozó, pertárs, alkalmazott, munkaügyi perben szakszervezet
- fellebbezési eljárásban (másodfokú) eljárásban sem kötelező
- **új: ha bármelyik fél a perindításkor vagy később jogi képviselőt vesz igénybe → onnantól kezdve annak a félnek kötelező jogi képviselővel eljárni** (első- és másodfokon is)
- pártfogó ügyvéd - kérelemre a jogi segítségnyújtó szolgálat engedélyezhet

4. Költségek, költségkedvezmények

Kinek kell fizetnie a perrel kapcsolatos költségeket?

Per során felmerülő költségek előlegezése

- főszabály: annak a félnek kell előlegezni, akinél felmerül
- bizonyítással kapcsolatos költség (pl. tanudíj, szakértői díj) → bizonyító fél előlegezi

Perköltség végleges viselése

- a perveztes fél viseli a saját költségeit és megtéríti az ellenfél költségeit (részbeni perveztesesség esetén arányosan)
- új: az igényelt perköltséget fel kell számítani és igazolni → a bíróság hivatalból nem kötelezi a perveztest a perköltség megtérítésére, csak ha és amennyiben azt felszámította

Személyes költségkedvezmény kérelemre engedélyezhet ő fajtái

- személyes költségmentesség
 - mentesít a fél terhére eső illeték és per során felmerülő költség előlegezése és megfizetése alól
 - nem mentesít a fél perveztesessége esetén a pernyertes ellenfél perköltségének megfizetése alól
- **új: megszűnt a személyes illeték-feljegyzési jog → helyette: személyes költségfeljegyzési jog** (teljes vagy részleges)
 - mentesít a fél terhére eső illeték és per során felmerülő költség előlegezése alól

- nem mentesít a fél pervesztessége esetén a fél terhére eső illeték és költség államnak való utólagos megfizetése és a pernyertes ellenfél perköltségének megfizetése alól.

Az elsőfokú eljárás – perindítás és perfelvételi szak

1. Alternatív vitarendezési módok

Hogyan lehet peren kívül a jogvitákat rendezni?

Perindítás helyett a jogvita más bírósági eljárásban vagy más szerv eljárásában is rendezhető, többnyire egyszerűbben, gyorsabban és olcsóbban.

Közvetítés (mediáció): a felek vitájában egy közösen elfogadott, független, professzionális harmadik személy segít minden érintettnek kielégítő megoldást találni és írásbeli megállapodást kötni.

- piaci közvetítés → tájékoztató: Igazságügyi Minisztérium honlapján Igazságügyi információk címszó alatt
- bírósági közvetítés → illetékmentes, tájékoztató: www.birosag.hu Bírósági Közvetítés címszó
-

Egyezségi kísérlet: bírósági polgári nemperes eljárás egyezség megkötése és annak bíróság általi jóváhagyása érdekében (Pp. 167-168. §).

- piaci közvetítéshez kapcsolódó → a piaci közvetítés során létrejött írásbeli megállapodás esetén kérhető
- közvetítői előzmény nélküli → közvetítői megállapodás hiányában is kérhető, ha nem jön létre elsőre egyezség, igénybe vehető bírósági vagy piaci közvetítés az eljárás szünetelése mellett

Fizetési meghagyásos eljárás: közjegyző előtti nemperes eljárás 30 millió Ft alatti pénzkövetelések érvényesítésére, tájékoztató: www.mokk.hu

- belföldi felek közötti 3 millió Ft alatti pénzkövetelés → per nem indítható, fizetési meghagyásos eljárásban kötelező érvényesíteni
- legalább egyik fél EU-tagállambeli → pénzkövetelés összegétől függetlenül európai fizetési meghagyás útján is lehet érvényesíteni

Pénzügyi Békéltető Testület (PBT) eljárása: Magyar Nemzeti Bank mellett működő szervezet pénzügyi fogyasztói jogvitában egyezség létrehozása, ennek hiányában kötelezés vagy ajánlás meghozatala érdekében. Tájékoztató: www.mnb.hu/bekeltetes

2. Perindítás

Mivel kell a felperesnek a pert megindítani és mit kell tartalmaznia?

A polgári per kétféle (illetékköteles) írásbeli beadvány benyújtásával indulhat általában. Ebben kell részletesen előadni a felperesnek az alperessel szembeni igényét, bizonyítékait és egyéb szükséges eljárásjogi adatokat.

- „keresetlevél” elnevezésű irat

- kivéve belföldiek közötti 3 millió Ft alatti pénzkövetelés → fizetési meghagyásos eljárást kell indítani,
- a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon (lsd. II. RÉSZ) kell benyújtani → ennek hiányában a keresetlevél áttételre kerül, de ez akár hónapokkal is hosszabbíthatja az eljárást

- „keresetet tartalmazó irat” elnevezésű beadvány + közjegyzői értesítés

- a kötelezett fizetési meghagyással szembeni ellentmondása esetén → a fizetési meghagyásos eljárás bíróságon perként folytatódik

- a keresetlevél, keresetet tartalmazó irat tartalma

- jogi képviselő nélkül eljáró fél → formanyomtatványt kell használni, ami eligazítást ad a kötelező tartalmi elemekről és mellékletekről
- jogi képviselővel eljáró fél → a formanyomtatványban foglaltakon túl további kötelező elemek (pl. az érvényesített jog jogalapja, jogi érvelés)

- hiányosságok következménye

- keresetlevél visszautasítása,
- fizetési meghagyásból alakult eljárás megszüntetése

3. Írásbeli védekezés

Mivel és hogyan lehet az alperesnek védekezni, annak mit kell tartalmaznia?

Az alperes háromféle módon védekezhet, melyeket írásban kell a perben eljáró bíróságon benyújtani a bíróság felhívására, a keresetlevél kézbesítésétől számított 45 napon belül.

- „**írásbeli ellenkérelem**” elnevezésű irat, mely a keresetre vonatkozó részletes nyilatkozatokat, bizonyítékokat tartalmazza

- a kereset elismerése vagy
- a keresettel szembeni védekezés
 - az eljárás megszüntetésére irányuló eljárásjogi védekezés előadása (pl. hatásköri kifogás)
 - a kereset teljes vagy részbeni elutasítására irányuló érdemi védekezés előadása: anyagi jogi kifogás (pl. elévülés, érvénytelenség), kereseti tényállítások és bizonyítékok vitatása, alperesi tényállítások és bizonyítékok előadása

- „**beszámítást tartalmazó irat**” elnevezésű beadvány, mely az alperesnek a felperessel szembeni ellenkövetelésének az előadását és a kereseti követelésbe való beszámítását tartalmazza

- tartalmára a keresetlevélre vonatkozó előírások irányadók

- 45 napon túl beszámítás csak kivételesen terjeszhető elő (pl. később lejárt ellenkövetelés a lejáratától számított 30 napon belül)

- „**vizontkereset-levél**” **elnevezésű irat**, mellyel az alperes „vizontpert” indít a felperessel szembeni valamely igénye érvényesítése iránt

- tartalmára a keresetlevélre vonatkozó előírások irányadók
- 45 napon túl nincs helye vizontkeresetnek

- **formanyomtatvány használata kötelező** a jogi képviselő nélkül eljáró alperesnek

- **mulasztások következménye**

- írásbeli ellenkérelem vagy beszámítást tartalmazó irat elmulasztása → a bíróság a kereset érdemi vizsgálata és tárgyalás nélkül „bírósági meghagyással” kötelezi az alperest.
- vizontkereset-levél hiányossága → vizontkereset-levél visszautasítása

4. Kötelező formanyomtatvány, elektronikus vagy papíralapú kapcsolat

Milyen módon kell a perindító és védekező iratot benyújtani?

- **kötelező formanyomtatványok benyújtása jogi képviselet hiányában**

- a formanyomtatvány kitöltésében segítség igényelhető
 - keresetlevélhez: a felperes lakóhelye, munkahelye vagy a perre illetékes bíróság „panaszirodáján”
 - keresetet tartalmazó irathoz: a közjegyző értesítésében szereplő bíróság „panaszirodáján”
 - írásbeli védekezés irataihoz: perben eljáró bíróság „panaszirodáján”
 - valamennyihez: jogi segítségnyújtó szolgálatnál
- formanyomtatvány beszerzése: bíróságon, www.birosag.hu honlapon
- formanyomtatvány mellőzésének következménye →
 - felperesnél keresetlevél visszautasítása, fizetési meghagyásból alakult eljárás megszüntetése
 - alperesnél a beadvány visszautasítása és bírósági meghagyás

- **a benyújtás módjai**

- kötelező elektronikus úton
 - elektronikus kapcsolattartásra köteles személyek (2015. évi CCXXII. tv: pl. jogi képviselő, gazdálkodó szervezetek)
 - elektronikus út mellőzésének következménye → felperesnél keresetlevél visszautasítása, fizetési meghagyásból alakult eljárás megszüntetése, alperesnél bírósági meghagyás
 - tájékoztatás: www.birosag.hu honlapon
- papír alapon, ha elektronikus út nem kötelező a félre → postai úton, perbíróságon a kezelőirodán személyes átadással vagy gyűjtőláda

- választható elektronikus út → akinek nem kötelező az elektronikus út, de utóbb csak a bíróság engedélyével térhet át a papíralapúra

5. Perfelvétel tartalma, menete

Mi történik a perfelvételi szakban?

A perfelvételi szakban kell a kereset és védekezés körében valamennyi kérelmet, ténybeli és jogi állítást, tagadást előadni, bizonyítékot becsatolni, bizonyítási indítványt megtenni (ún. perfelvételi nyilatkozatok előadása). A perfelvétel lezárását követően, az érdemi tárgyalási szakban mindez már csak kivételesen lesz lehetséges.

- a perfelvétel menetének 3 lehetséges módja az írásbeli védekezés beérkezése után (a bíróság határozza meg)

- újabb iratváltás a felekkel és utána perfelvételi tárgyalás
 - a bíróság az alperes írásbeli védekezésére válasziratot kér a felperestől
 - a válaszirat beérkezésekor kitűzi a perfelvételi tárgyalást és az alperestől a válasziratra viszontválaszt kér
- rögtön perfelvételi tárgyalás
- perfelvételi tárgyalás mellőzése, rögtön érdemi tárgyalás
 - a felek előzetesen értesítésre kerülnek, kérelmükre perfelvételi tárgyalást tart a bíróság

- a perfelvételi mulasztások következménye

- perfelvételi tárgyalás elmulasztása
 - a felperes sem kérheti már a tárgyalás távollétében való megtartását
 - ha senki sem jelent meg vagy a megjelent nem kéri a tárgyalás megtartását → az eljárás megszüntetésre kerül
 - ha megtartásra kerül a tárgyalás → a mulasztó fél vonatkozásában úgy kell tekinteni, hogy a jelenlévő által előadottak vele közölve vannak, azokat nem vitatja és a perben mást nem kíván előadni
- perfelvételi irat benyújtásának elmulasztása, hiányossága
 - úgy kell tekinteni, hogy a mulasztó fél az ellenfél érintett nyilatkozatát nem vitatja, a perben mást nem kíván előadni
- indokolatlanul késedelmes írásbeli vagy szóbeli perfelvételi nyilatkozat
 - perfelvétel lezárásáig pénzbírság
 - perfelvétel lezárása után elutasításra, figyelmen kívül hagyásra kerül

- perfelvételi nyilatkozatot tartalmazó írásbeli beadvány benyújtása

- csak a bíróság felhívására, a megadott határidőben → felhívás nélkül vagy határidőn túli perfelvételi irat hatálytalan
- járásbíróságon jogi képviselő nélkül eljáró fél → a jogi segítségnyújtó szolgálatnál vagy a perbíróság panaszirodáján jegyzőkönyvbe mondhatja

- perfelvételi tárgyalás elhalasztása

- csak törvényben meghatározott, alapvetően a fél önhibáján kívüli okokból lehet

- a félnek és képviselőjének a tárgyaláson felkészülten kell megjelenni
- halasztás esetén a folytatólagos perfelvételi tárgyalásra ugyanazok a szabályok vonatkoznak

- perfelvétel lezárása

- a bíróság előzetes figyelmeztetés után végzéssel lezárja a perfelvételt
- a perfelvétel lezárását követően nyomban megtartja vagy kitűzi az érdemi tárgyalást
- a perfelvétel lezárását követően főszabály szerint rögzül (nem változtatható) a kereset, védekezés és bizonyítékok köre és tartalma!

Az elsőfokú eljárás – érdemi tárgyalási szak, bizonyítás

1. Az érdemi tárgyalási (bizonyítási) szak tartalma és menete

Mi történik az érdemi tárgyalási szakban?

A perfelvétel lezárása után, a per második félében a bíróság lefolytatja a felek perfelvételi szakban megtett bizonyítási indítványai alapján a szükséges bizonyítást és meghozza az ítéletet. Ekkor már csak kivételesen lehet keresetet vagy védekezést változtatni, új bizonyítékot benyújtani vagy bizonyítási indítványt tenni.

Érdemi tárgyalás:

- perfelvétel lezárása után az érdemi tárgyalás nyomban megtartható, vagy a bíróság új hatánapot tűz a bizonyítás lefolytatásához
- bármelyik fél kérheti előzőleg a tárgyalás távollétében való megtartását → a bíróság a felek távollétében is megtartja a tárgyalást és lefolytatja a bizonyítást
- érdemi tárgyalás elhalasztása → alapvetően csak a bizonyítás folytatása érdekében lehet

Érdemi tárgyalás elmulasztásának következménye:

- ha egyik fél sem kért előzőleg a távollétében való megtartást és senki sem jelent meg, vagy a megjelent fél nem kéri a tárgyalás megtartását → a bíróság a tárgyalást nem tartja meg és a bizonyítást nem folytatja le, az eljárás szünetel → 4 hónapig bármelyik fél kérheti a folytatást, ennek hiányában az eljárás megszűnik
- ha megtartásra kerül a tárgyalás a mulasztó féllel szembeni következmények → úgy kell tekinteni, hogy a jelenlévő fél nyilatkozatai, a lefolytatott bizonyítás tartalma (pl. tanúvallomás) vele közölve vannak, azokat nem vitatja és a perben mást nem kíván előadni

2. Utólagos bizonyítás

Milyen esetben és hogyan lehet új bizonyítékot benyújtani, bizonyítási indítványt tenni az érdemi tárgyalási szakban?

A feleknek a perfelvételi szakban kell a rendelkezésre álló bizonyítékaikat (pl. okiratok, fényképek) becsatolni és bizonyítási indítványaikat (pl. tanú meghallgatása, szakértői bizonyítás indítványozása) megtenni. A perfelvétel lezárása után ez alapvetően csak a fél önhibáján kívüli okokból, rövid határidőn belül lehetséges.

Utólagos bizonyítás feltétele:

- önhiba hiánya
 - a bizonyíték a perfelvétel lezárása után keletkezett
 - a bizonyítékról vagy bizonyítás indítványozásának lehetőségéről önhibáján kívül utóbb szerzett tudomást, vagy bíróság erre irányuló felhívása esetén
- határideje és módja
 - tudomásszerzéstől számított 15 napon belül terjeszthető elő
 - valószínűsíteni kell a tudomásszerzés időpontját és az önhiba hiányát

Feltételek hiányának következménye:

- a bíróság figyelmen kívül hagyja a bizonyítékot vagy bizonyítási indítványt

3. Kereset- és ellenkérelem változtatás

Milyen esetben és hogyan lehet a keresetet, védekezést megváltoztatni az érdemi tárgyalási szakban?

A perfelvétel lezárását követően a kereset (viszont kereset, beszámítás) és a vele szembeni védekezés csak a bíróság engedélyével, alapvetően a fél önhibáján kívüli okokból, rövid határidőn belül módosítható.

Kereset- vagy ellenkérelem-változtatásnak minősülő nyilatkozatok:

- új tények előadása vagy korábban előadott tények módosítása
- új jogi alapra vagy jogi érvelésre hivatkozás, vagy a korábban előadott módosítása
- a bíróság ítéleti döntésére irányuló új vagy módosított kérelem
- elismert vagy nem vitatott nyilatkozatok utólagos vitatása

A változtatás feltétele:

- önhiba hiánya
 - az új tény a perfelvétel lezárása után következett be
 - az új tényről a fél a perfelvétel lezárás után szerzett tudomást
 - új jogi alapot vagy kérelmet egy önhibán kívüli új tényt teszi indokolttá, vagy
 - bíróság tájékoztatása indokolja
- a bíróság hatásköre és illetékessége a változtatás ellenére is fennáll
- kérelem a változtatás engedélyezésére
 - tudomásszerzéstől számított 15 napon belül
 - valószínűsíteni kell a tudomásszerzés időpontját és az önhiba hiányát
 - a megváltoztatott keresetet, védekezést szabályszerűen kell előterjeszteni
 - jogi képviselővel eljáró félnek írásban kell előterjeszteni

Feltételek hiányának következménye:

- ha az engedélyezés iránti kérelem nem szabályszerű, a bíróság visszautasítja a kérelmet érdemi vizsgálat és hiánypótlás nélkül

- ha az engedélyezés iránti kérelem szabályszerű, de a változtatás feltételei nem állnak fenn, a bíróság nem engedélyezi (elutasítja) a változtatást (pl. az új tényt a fél önhibájából nem adta elő a perfelvételi szakban)

Változtatás feltét elei fennállnak:

- a bíróság engedélyezi a kereset vagy védekezés megváltoztatását + elrendeli a perfelvétel kiegészítését

4. Bizonyítás

Mit kell és hogyan lehet bizonyítani a perben?

Az ellenfél által vitatott tényeket bizonyítani kell. Általában annak a félnek kell bizonyítani, aki a tényt állítja, illetve akinek érdeke, hogy a tényt a bíróság igaznak fogadja el. A bizonyító félnek a perfelvételi szakban kell a vitatott tény bizonyítására szolgáló tárgyi bizonyítékait (pl. okirat) becsatolni, vagy bizonyítási indítványait (pl. tanú, szakértő) megtenni.

Jogsértő bizonyítékok:

- nem használható fel bizonyítékként
 - a jogsértő módon (pl. erőszakkal, lopással) keletkezett, megszerzett bizonyíték
 - személyiségi jogot sértő bizonyíték (pl. titkos kép-, illetve hangfelvétel)
- DE! a bíróság kivételesen figyelembe veheti, kivéve az erőszakkal keletkezett vagy szerzett bizonyíték

Szakértői bizonyítás:

- háromféle szakértői bizonyítás indítványozható
 - bíróság által kirendelt szakértő
 - magánszakértő
 - más eljárásban (pl. más perben, büntető eljárásban) kirendelt szakértő szakvéleményének felhasználása
- a bizonyító félnek választania kell a perfelvételi szakban
 - kirendelt szakértő választása esetén → magánszakértő már nem vehető igénybe
 - magánszakértő választása esetén az ellenfél is jogosult magánszakértő alkalmazását indítványozni
 - más eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményének választása esetén → magánszakértő már nem vehető igénybe
 - magánszakértői vélemény(ek) aggályossága esetén → szakvélemény bizonyítékként nem vehető figyelembe → újabb magánszakértő alkalmazásának nincs helye, csak kirendelt szakértő indítványozható

A fellebbezési eljárás és a felülvizsgálat

1. A fellebbezési eljárás megindítása

Hogyan lehet fellebbezni a bíróság határozatai ellen és a fellebbezésnek mit kell tartalmaznia?

Az elsőfokú bíróság határozata ellen a fellebbezésre jogosult a „fellebbezés” elnevezésű írásbeli beadvánnyal indíthat a másodfokú bíróság előtt fellebbezési eljárást. A fellebbezésben kell előadni, hogy a határozatot a fellebbező milyen szempontból és indokok alapján kéri felülbírálni, miért jogszabálysértő és azt hogyan kéri megváltoztatni.

Fellebbezhető elsőfokú bírósági határozatok:

- ítélet → a pert érdemben eldöntő határozat,
 - mindig fellebbezhető
- végzés → az eljárás során egyéb kérdésekben hozott határozat
 - csak egyes végzések ellen van helye külön fellebbezésnek
 - a külön nem fellebbezhető végzések általában az ítélet elleni fellebbezésben eljárási szabálysértésként kifogásolhatók

A fellebbezés tartalma:

- fellebbezett határozat száma és kifogásolt rendelkezése megjelölése
- fellebbezési kérelem → a másodfokú bíróság a kifogásolt részt hogyan változtassa meg vagy helyezze hatályon kívül
- felülbírálat köre és indokai → milyen szempontból kéri felülbírálni és mely indokok alapján tartja e körben helytelennek a határozatot
 - eljárásjogi felülbírálat lényeges eljárási szabálysértés miatt
 - tényállás felülbírálata és módosítása az elsőfokú bizonyítékok okszerűtlen mérlegelése miatt
 - a tényállás felülbírálata és módosítása másodfokú bizonyítás alapján
 - elsőfokon felhozott tény vagy bizonyíték körében kivételesen másodfokon felhozott tény vagy bizonyíték körében
 - anyagi jogi felülbírálat az anyagi jog helytelen alkalmazása miatt
 - anyagi jogi bírói mérlegelési jogkör felülbírálata
- anyagi vagy eljárási jogszabálysértés megjelölése
- fellebbezési illeték → a fellebbezés általában illetékköteles, kivéve
 - a tárgyi költségkedvezményes eljárások
 - személyes költségkedvezményben részesített fél

A fellebbezés benyújtása:

- benyújtás határideje → elsőfokú határozat közlésétől számított 15 nap
- benyújtás helye → az elsőfokú határozatot hozó bíróságon
- benyújtás módja
 - elektronikus úton vagy papír alapon
 - jogi képviselővel vagy anélkül

A fellebbezés hibáinak következménye:

- benyújtási hibák → általában a fellebbezés hiánypótlási felhívás nélküli visszautasítása
- tartalmi hiányosság → hiánypótlási felhívás → nem teljesítése esetén a fellebbezés visszautasítása

2. Fellebbezési korlátozások

Milyen korlátok vannak a fellebbezési eljárásban, milyen esetben lehet pl. új tényt, bizonyítékot előterjeszteni?

A másodfokú bíróság általában csak a fellebbezésben támadott részében és a fellebbezésben felhozott szempontok és indokok alapján bírálja felül az elsőfokú határozatot. A fellebbezési eljárásban csak kivételesen lehet új tényekre, bizonyítékokra hivatkozni, a fellebbezést megváltoztatni.

A másodfokú bíróság felülbírálati jogának korlátja

- főszabály → a fellebbezési kérelemhez és a fellebbezés indokaihoz kötve van, csak ezek korlátain belül dönt
- kivétel → a fellebbezésben nem kifogásolt eljárási vagy anyagi jogi hiba észlelése esetén
 - kötelező hatályon kívül helyezésre okot adó eljárási hibát hivatalból veszi figyelembe
 - egyéb lényeges eljárási vagy anyagi jogi hibát a felekkel közli és a fellebbező kérelmére veszi figyelembe

Kereset, ellenkérelem megváltoztatásának, utólagos bizonyítás korlátja

- főszabály → kizárt az elsőfokú eljárásban előadottakhoz képest új tény, jogi alap, jogi érvelés, illetve kérelem előadása, valamint új bizonyíték és bizonyítási indítvány előterjesztése
- kivétel
 - új tény → ha az a félnek önhibáján kívül az elsőfokú határozat után jutott tudomására vagy következett be + elbírálása rá nézve kedvezőbb határozatot eredményezhet
 - új bizonyíték, bizonyítási indítvány → ha a félnek önhibáján kívül az elsőfokú határozat után jutott tudomására vagy keletkezett
 - kereset-, ellenkérelem-változtatás, utólagos bizonyítás → ha elsőfokú határozatból megismert előzetesen nem közölt körülmény vagy a másodfokú bíróság által közölt körülmény, felhívás indokolja

Fellebbezés megváltoztatásának korlátja

- főszabály → kizárt a fellebbezési kérelem és a fellebbezés indokainak megváltoztatása
- kivétel → ha másodfokú bíróság által közölt, a fellebbező által figyelembe venni kért jogszabálysértés, vagy megengedett kereset, illetve ellenkérelem-változtatás indokolja

3. A fellebbezés elbírálása

Mi történik a fellebbezési eljárásban?

A másodfokú bíróság által kézbesített fellebbezésre a többi fél 15 napon belül írásban fellebbezési ellenkérelmet, csatlakozó fellebbezést nyújthat be. A másodfokú bíróság általában tárgyaláson kívül bírálja el a fellebbezést, döntése ellen nincs helye további fellebbezésnek.

Fellebbezés elbírálása tárgyaláson kívül

- ítélet elleni fellebbezés → főszabály a tárgyaláson kívüli elbírálás
 - tárgyalás kérelemre: a fellebbező a fellebbezésben, ellenfele a fellebbezési ellenkérelemben kérheti tárgyalás tartását
 - tárgyalás hivatalból: ha a másodfokú bíróság szükségesnek tartja
- végzés elleni fellebbezés → mindig tárgyaláson kívül kerül elbírálásra

4. Felülvizsgálati eljárás

Milyen határozatok ellen és milyen esetben lehet felülvizsgálatot kérni a Kúriánál?

A másodfokú bíróság jogerős ítélete, és jogerős keresetlevelet visszautasító vagy eljárást megszüntető végzése ellen bizonyos esetekben felülvizsgálati eljárás indítható a Kúria előtt. Felülvizsgálat csak az ügy érdemi eldöntésére kiható eljárási vagy anyagi jogszabálysértés miatt, jogi képviselő útján kérhető.

Felülvizsgálatból kizárt ítéletek:

- elsőfokon jogerőre emelkedett ítélet
- csak az ellenfél fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság által helybenhagyott elsőfokú ítélet
- jogerős ítéletnek csak a járulékos részei ellen (pl. csak kamat)
- bizonyos tárgyú perekben a másodfokú bíróság által helybenhagyott ítélet (pl. birtokper, végrehajtási per, gyermek elhelyezése)
- vagyoni jogi perekben, ha
 - a vitatott érték 5 millió Ft-ot nem haladja meg
 - a másodfokú bíróság által azonos jogi indokkal helybenhagyott elsőfokú ítélet

Felülvizsgálat kivételes engedélyezése Kúria által

- vagyoni jogi perekben a felülvizsgálatból kizárt ítélet esetében a Kúria kérelemre kivételesen engedélyezheti a felülvizsgálatot

Felülvizsgálat benyújtása

- benyújtás határideje → másodfokú határozat közlésétől számított 45 nap
- benyújtás helye → az elsőfokú határozatot hozó bíróságon
- benyújtás módja → elektronikus úton, jogi képviselő útján

felülvizsgálati korlátozások

- nincs helye: kereset-, vagy ellenkérelem megváltoztatásának, utólagos bizonyításnak, felülvizsgálati kérelem megváltoztatásának, hiánypótlásnak

Különleges eljárások

1. Különleges eljárások

Melyek a különleges eljárások és miért különlegesek?

Különleges eljárások: egyes személyi állapotot érintő perek (pl. házassági perek, gondnoksági perek, apasági perek), **gyermek tartása iránti perek, egyes személyiségi jogi perek** (pl. sajtó-helyreigazítási per), **munkaügyi perek, végrehajtási perek.**

2. Házassági bontóper

Melyek a bontóper főbb speciális szabályai és újdonságai?

Az általánostól eltérő szabályok:

- illetékesség → utolsó közös lakóhely szerinti bíróság is illetékes
- meghatalmazás → nem ügyvédnek adott meghatalmazáson a fél aláírását közjegyzőnek hitelesíteni kell
- keresetlevél → fel kell tüntetni a házasság megkötésére, a házasságból született élő gyermekekre vonatkozó adatokat és csatolni kell az ezeket igazoló okiratokat (pl. házassági és születési anyakönyvi kivonat)
- perfelvétel →
 - a perfelvétel lezárása után nem lehet az érdemi tárgyalást nyomban megkezdeni, a tárgyalást kötelező elhalasztani
 - kivéve, ha a feleknek nincs közös kiskorú gyermeke vagy valamelyik fél ismeretlen helyen tartózkodik

Újdonságok:

- házassági vagyontársaság megszüntetése csak külön perben kérhető → bontó keresettel nem kapcsolható össze egy perben
- házassági bontóperben az ítélet rendelkező részében meg kell állapítani a házastársi életközösség fennállásának időtartamát →
 - ez a házassági vagyoni jogi perben nem vitatható

3. Munkaügyi perek

Melyek a bontóper főbb speciális szabályai és újdonságai?

Az általánostól eltérő szabályok:

- meghatalmazás → szakszervezet is képviselheti saját tagját
- munkavállalói költségkedvezmény jár → ha a munkaviszonyból származó távolléti díj nem haladja meg a jogszabály szerinti mértéket
- oron kívüli eljárás a megszüntetett munkaviszony helyreállítása iránti perben
- bizonyítás → a munkáltatónak kell bizonyítani pl. a belső szabályzatok, utasítások, működése során keletkezett okiratok tartalmát, a juttatások számításának helyességét
- felülvizsgálat → a minimálbér ötszörösét meg nem haladó érték esetén kizárt a felülvizsgálat, DE! Kúria kivételesen engedélyezheti

Újdonságok

- hatáskör → közszolgálati jogvita nem munkaügyi per, hanem közigazgatási per, közigazgatási perrend alapján a közigazgatási és munkaügyi bíróság hatásköre (pl. állami tisztviselők, rendőrök, honvédek)
- felszámolás alatti munkáltatóval szembeni igények →
 - a felszámoló által vitatott igény a vitatás közlésétől számított 30 napon belül munkaügyi perben kell érvényesíteni
 - soron kívüli eljárás
- illetékesség → a munkavállaló a munkáltató székhelye helyett perelhet a saját lakóhelye, tartózkodási helye vagy munkavégzésének helye szerint illetékes bíróságon is
- munkaviszony jogellenes megszüntetése miatti kereset →
 - keresetlevélben az igényelt elmaradt jövedelem tételeit jogcímenként, összegszerűen elkülönítve fel kell tüntetni és megjelölni a 12 havi távolléti díj összegét
 - perfelvétel lezárás után keletkezett kár, elmaradt járandóság miatt keresetváltoztatás az esedékessé válástól számított 30 napon belül, másodfokon 15 napon belül terjeszhető elő

4. Végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti per

Melyek a végrehajtás megszüntetése iránti perek főbb speciális szabályai és újdonságai?

Általánostól eltérő szabályok:

- illetékesség → kizárólagosan illetékes
 - a végrehajtást elrendelő járásbíróság
 - ha nem járásbíróság rendelte el (pl. közjegyző), akkor az adós lakóhelye szerinti járásbíróság
- keresetlevél → tartalmaznia kell:
 - végrehajtást elrendelő nevét, ügyszámát
 - végrehajtó nevét, székhelyét, ügyszámát
 - végrehajtás korlátozása iránti perben azt a konkrét összeget, amelyre a végrehajtást korlátozni kéri
- soron kívüli eljárás →
 - írásbeli ellenkérelem és viszontkereset előterjesztésének határideje 15 nap
 - tárgyalás 1 hónaponként

Újdonság:

- közjegyzői okirat közjegyző általi záradékolásával elrendelt végrehajtás esetén a végrehajtás megszüntetése, korlátozása végrehajtási perben nem kérhető a követelés érvényes létrejöttének hiánya miatt →
 - a követelés érvényes létrejötte az általános szabályok szerinti egyéb polgári perben tehető vitássá
 - e polgári per bírósága felfüggesztheti a végrehajtást
 - ha e polgári perben a bíróság döntése szerint a követelés egészben vagy részben nem jött létre érvényesen → a jogerős ítélet alapján a végrehajtási eljárásban kérhető a végrehajtás megszüntetése, korlátozása